

voor Rento

voor Rento

de collectie grafiek van Rento Brattinga

Pietje Tegenbosch

moeten worden betekend. 'Je hoeft het niet op te dikken hoor', 'Ja maar het moet lekker vet worden', 'Een litho is alleen maar vetvol waar het vol is en het kan niet voller zijn dan 100 % zwart.' Het was een heidens karwei om het er weer af te krijgen, maar er kwamen twee beeldschone lithos's uit, twee Fahne. "Zo is die relatie met Armando gegroeid en toen Cora de Vries op een gegeven moment vond dat de drukkers maar zelf de organisatie moesten gaan doen van de grafiek van Armando, heb ik dat natuurlijk graag op me genomen. Maar Armando heeft het nooit voor elkaar gekregen om de technische kant van de zaak helemaal te begrijpen. Daar houdt hij zich niet mee bezig. Hij tekent, maar je moet hem precies vertellen waar hij moet tekenen. Hij weet niet precies om welke papierformaten het gaat en aan meer kleuren waagt hij zich al helemaal niet. Met veel verleidingskunsten en experimenten heb ik bijvoorbeeld gedaan gekregen dat hij een ondertoon gebruikt als hij een kop drukt. Het is ook heel verstandig om hem er steeds weer op te wijzen dat je in spiegelbeeld moet tekenen. Zo heeft hij een serie geweren gemaakt en al die geweren wijzen naar links, behalve eentje natuurlijk, die wijst koppig naar rechts. Het is prettig werken met hem omdat hij veel verhaal heeft en die verhalen vormen een dankbaar deel van het werken. Iedere kunstenaar betekent een ander verhaal en een andere benadering. De ene kunstenaar wil snel werken, waar de ander persé eerst een kop koffie moet drinken en een krantje lezen voor hij aan de slag gaat. Armando neemt een tompoes mee voor bij de koffie en 's middags gaan we steevast even een haring eten."

Het eigen vak wordt voortdurend herontdekt doordat iedere kunstenaar met een eigen probleem aan komt. Brattinga memoreert een project met Maria van Elk. Van Elk kwam bij Brattinga met het idee een steen te breken en met de brokstukken te gaan drukken, een effect dat ook wel voorkomt in het werk van de Amerikaanse kunstenaar Robert Rauschenberg. De gebroken stukken wilde ze afdrukken. Bij zo'n voorstel van een kunstenaar begint het creatieve werk van de drukker.

“Toen ben ik met Maria mee gaan denken en na overleg besloot ze om een volmaakte cirkel te tekenen op de steen en het Japanse papier waarop ze de afdruk wilde hebben te verkreukelen. Gelukkig heeft Maria de steen heel gelaten en betekend. Daarna hebben we het papier waarop de afdruk van de cirkel stond gedrukt, mishandeld en als prop

onder de pers doorgedraaid, met veel zuchten en steunen. Daarna werd de prop weer uitgevouwen tot een mooi vierkant, en had je weer allemaal fragmenten. Het resultaat was een succes, precies wat ze wilde. Je leert van kunstenaars door te kijken naar wat ze willen en dan te bedenken hoe je daar op kunt voortborduren. Zo ga je zelf ook weer op avontuur.”
“ Het is voor de hand liggend om een kunstenaar als Joris Geurts, met zijn schilderijen die hij opbouwt door met sjablonen laag over laag te drukken en te schilderen, uit te nodigen om een prent te maken.

Gevouwen en gedrukte litho van Maria van Elk

Maria van Elk

Kopshout, 1986

Houtdruk uitgesneden, 4 delen, 54 x 46 cm

Oplage 20

Inv.nr. ELK.05.1

Maria van Elk

Langshout, 1986

Houtdruk uitgesneden, 60 x 50 cm

Oplage 20